

საქმე № 100210918002553358

საქმე № 2/ზ-869-18

განჩინება

საქართველოს სახელით

07 ნოემბერი 2018 წელი

ქ.

ქუთაისი

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო

სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა:

თავმჯდომარე (მომხსენებელი): ირმა პერანიძე

მოსამართლეები: სიმონ ჩხაიძე

ნანა კალანდაძე

საქმის განხილვის ფორმა: ზეპირი მოსმენის გარეშე

კერძო საჩივრის ავტორი: შ-- „მ-----“

წარმომადგენელი: ნ----- ზ-----

მოწინააღმდეგე მხარე: ლ---- შ-----

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება: საჩხერის რაიონული

სასამართლოს 2018 წლის 20 ივლისის განჩინება

დავის საგანი: ლიზინგის საგნის დაბრუნების თაობაზე განცხადების

მიღებაზე უარის თქმის თაობაზე განჩინების კანონიერება

საქმის გარემოებებთან დაკავშირებით გასაჩივრებული განჩინების დასკვნებზე მითითება

2018 წლის 20 ივლისს, საჩხერის რაიონულ სასამართლოს განცხადებით მიმართა შ- „მ-----ს“ წარმომადგენელმა თ----- ფ-----, მოპასუხედ დაასახელა ლ---- შ----- და ლიზინგის საგნის გამცემის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის დაბრუნება მოითხოვა.

განმცხადებლის მითითებით, 2017 წლის 17 ნოემბერს, შ-- „მ-----სა“ და ლ---- შ-----ს შორის გაფორმდა №-----/0--- ფინანსური ლიზინგის ხელშეკრულება, რომლის მიხედვითაც, ლიზინგის საგანია შემდეგი სატრანსპორტო საშუალება: B--, მოდელი: 5--, VIN კოდი: W-----, გამოშვების წელი 2000, ძრავის მოცულობა 2--- ფერი რუხი 8/8, რეგისტრაციის ნომერი R-----

აღნიშნული ავტომობილი შ-- „მ-----მ“ შეიძინა მოპასუხისათვის 5250 ლარად.

ხელშეკრულების საფუძველზე, მოპასუხეზე გაიცა ლიზინგის (კრედიტის) თანხა - 5775 ლარის ოდენობით, თვეში 4,63 %-ის დარიცხვით.

კრედიტის ვადა განისაზღვრა - 07.05.2020 წელი.

ლიზინგის თანხა უნდა დაფარულიყო ყოველთვიურად, 359,98 ლარის გადახდით, ხელშეკრულებაზე თანდართული გრაფიკის შესაბამისად.

ხელშეკრულებით, ასევე განისაზღვრა პირგასამტეხლო, თანხის გადახდის ვადაგადაცილებისათვის ერთჯერადი 20 ლარი, ამას დამატებული ყოველთვიურად გადასახდელი თანხის 1% ყოველი ვადაგადაცილებული დღისათვის.

იმ შემთხვევაში, თუ ლიზინგის მიმღები თანხის გადახდას გადააცილებდა 30 დღეზე მეტი ვადით, მას ეკისრებოდა პირგასამტეხლო

სატრანსპორტო საშუალების ღირებულების გადაუხდელო ნაწილის 5 % - ის ოდენობით.

მიუხედავად გაფრთხილებისა, მოპასუხის მიერ არ შესრულდა ლიზინგის ხელშეკრულებების პირობები, კერძოდ, გრაფიკის შესაბამისად არ დაიფარა ლიზინგით გათვალისწინებული თანხა, რის გამოც, მოპასუხეს, ფინანსური ლიზინგის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, 18.07.2018 წლის მდგომარეობით ერიცხება დავალიანება 7258,84 ლარის ოდენობით.

იმაზე მითითებით, რომ მოპასუხემ არ შეასრულა თანხის გადახდის ვალდებულება და არც ლიზინგის საგანი დაუბრუნებია, განმცხადებელმა, მოპასუხის მფლობელობაში არსებული ავტოსატრანსპორტო საშუალების დაბრუნება მოითხოვა.

საჩხერის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 20 ივლისის განჩინებით, შ-- „მ-----“-ს უარი ეთქვა ლიზინგის საგნის გამცემის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის დაბრუნების თაობაზე განცხადების მიღებაზე;

შ-- „მ-----“-ს დაუბრუნდა განცხადება და თანდართული დოკუმენტები;

შ-- „მ-----“-ს დაუბრუნდა, განცხადებასთან დაკავშირებით, მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის თანხა 78.75 ლარის ოდენობით.

სასამართლომ მიუთითა, რომ მოცემულ საქმეზე წარმოდგენილი განცხადების და თანდართული მასალების შინაარსიდან გამომდინარე ირკვევა, რომ მხარეთა შორის დადებულია არა ლიზინგის, არამედ სესხის ხელშეკრულება. შესაბამისად, სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, შ-- „მ-----“-ს შეუძლია იდავოს, როგორც მოსარჩელემ, სასარჩელო წარმოების ფარგლებში სამოქალაქო საპროცესო ნორმების საერთო წესების დაცვით.

ვინაიდან, მოცემულ შემთხვევაში, წარმოდგენილი არ არის

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 309²-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ე“ პუნქტით გათვალისწინებული მტკიცებულება, კერძოდ, მხარეთა შორის არსებული ლიზინგის სამართლებრივი ურთიერთობის დამადასტურებელი დოკუმენტი-ხელშეკრულება, მითითებული გარემოება, მისი წარმოებაში მიღებაზე უარის თქმის საფუძველია.

აღნიშნულ განჩინებაზე კერძო საჩივარი წარადგინა შ-- „მ-----ს“ წარმომადგენელმა და გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება მოითხოვა.

კერძო საჩივრის ავტორის განმარტებით, დაუსაბუთებელია სასამართლოს მსჯელობა, რომ თითქოსდა შ-- „მ-----მ“, მის მიერ გადაცემული თანხის უზრუნველსაყოფად, თავის საკუთრებად აღრიცხა ავტოსატრანსპორტო საშუალება მაშინ, როცა უზრუნველყოფის საშუალებები, მათი გაფორმებისა და აღსრულების პროცესში გაწერილია კანონში, მოცემული შემთხვევა კი, არც ერთს არ წარმოადგენს.

ხელშეკრულების პირველი პუნქტის მე-9 გრაფაში გათვალისწინებულია, რომ ლიზინგის საგანი ლიზინგის მიმღებს გადაეცემა სარგებლობაში გამოსყიდვის უფლებით, ამასთან სკ 576-ე მუხლით გათვალისწინებულია, რომ ლიზინგის გამცემს შეუძლია, თვითონ ლიზინგის მიმღებისაგან შეიძინოს ლიზინგის საგანი ან სხვა მომწოდებლისაგან, რომელსაც ლიზინგის მიმღები აირჩევს ან თვითონ იყოს მიმწოდებელი.

შესაბამისად, იმის განსაზღვრისათვის, მხარეთა შორის დაიდო თუ არა ლიზინგის ხელშეკრულება, არ აქვს მნიშვნელობა თავდაპირველად ვისგან მოხდა ლიზინგის საგნის შეძენა. ამ კუთხით შეიძლება სადაო გახდეს, მხოლოდ ის ნაწილი, რამდენად იყო მომწოდებელი ლიზინგის მიმღების მიერ არჩეული, რასაც ამ შემთხვევაში ადგილი არ ჰქონია.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჩხერის რაიონული სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება მოკლებულია ყოველგვარ

სამართლებრივ დასაბუთებას, რაც მისი გაუქმების საფუძველია.

გასაჩივრებული განჩინების უცვლელად დატოვების დასაბუთება

სააპელაციო პალატამ, შეისწავლა წარმოდგენილი კერძო საჩივარი, საქმეში არსებული მასალები, მოახდინა ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასება, თვლის, რომ კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

დადგენილია, რომ 2018 წლის 20 ივლისს, საჩხერის რაიონულ სასამართლოს განცხადებით მიმართა შ- „მ-----ს“ წარმომადგენელმა თ----- ფ-----, მოპასუხედ დაასახელა ლ---- შ----- და ლიზინგის საგნის გამცემის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის დაბრუნება მოითხოვა.

დადგენილია, რომ საჩხერის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 20 ივლისის განჩინებით, შ-- „მ-----ს“ უარი ეთქვა ლიზინგის საგნის გამცემის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის დაბრუნების თაობაზე განცხადების მიღებაზე; შ-- „მ-----ს“ დაუბრუნდა განცხადება და თანდართული დოკუმენტები, ასევე განცხადებასთან დაკავშირებით, მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის თანხა 78.75 ლარის ოდენობით.

აღნიშნულ განჩინებაზე კერძო საჩივარი წარადგინა შ-- „მ-----ს“ წარმომადგენელმა და გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება მოითხოვა.

სააპელაციო სასამართლო განმარტავს:

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე, 377-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილის შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს

განჩინებას კერძო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმებისას, სასამართლო ხელმძღვანელობს 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით.

განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობის საგანს, უპირველესად წარმოადგენს იმ საკითხის გარკვევა, თუ რა სახის სამართლებრივ ურთიერთობაში იმყოფებოდნენ მხარეები ერთმანეთთან.

მხარეთა შორის, 2017 წლის 07 ივლისს გაფორმებული ხელშეკრულების შინაარსით ირკვევა, რომ შ-- „მ-----მ“, ლ---- შ-----ს გადასცა 5775 ლარი, ამასთან თანხით სარგებლობისათვის განისაზღვრა სარგებელი, ყოველთვიურად 4,63% და პირგასამტეხლო, თანხის გადახდის ვადაგადაცილებისათვის ერთჯერადი 20 ლარი, ამას დამატებული ყოველთვიურად გადასახდელი თანხის 1% ყოველი ვადაგადაცილებული დღისათვის (ს.ფ.9-16).

ამ ვალდებულების უზრუნველსაყოფად, შ-- მ-----ს საკუთრებად აღირიცხა თავად ლ---- შ----- შეძენილი ავტომობილი (ს.ფ.17).

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 52-ე მუხლის თანახმად, ნების გამოვლენის განმარტებისას, ნება უნდა დადგინდეს გონივრული განსჯის შედეგად, და არა მარტოდენ გამოთქმის სიტყვასიტყვითი აზრიდან.

ამ ნორმის შესაბამისად, 2017 წლის 07 ივლისს, ხელშეკრულებაში გამოხატული ნებაც სასამართლომ, სწორედ, გონივრული განსჯის შედეგად უნდა შეამოწმოს.

პალატა აღნიშნავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 576-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, ლიზინგის ხელშეკრულებით ლიზინგის გამცემი ვალდებულია ლიზინგის მიმღებს სარგებლობაში გადასცეს განსაზღვრული ქონება ხელშეკრულებით დათქმული ვადით,

ამ ქონების შესყიდვის უფლებით ან ასეთი უფლების გარეშე, ხოლო ლიზინგის მიმღები ვალდებულია გადაიხადოს საზღაური დადგენილი პერიოდულობით, იმ პირობით, რომ: **ა)** ლიზინგის მიმღები განსაზღვრავს ქონებას და ირჩევს მიმწოდებელს, რომლისგანაც ხდება ქონების შესყიდვა ან მისი სხვაგვარად მიღება; **ბ)** ლიზინგის გამცემი ქონებას იძენს ლიზინგით გასაცემად და მიმწოდებლისთვის ეს ფაქტი ცნობილია.

ამ ნორმიდან ჩანს, რომ ლიზინგის ხელშეკრულება, შინაარსობრივად, შერეული ხელშეკრულებაა. იგი თავისთავში მოიცავს შუამავლობას, ნარდობას, ქირავნობასა და ნასყიდობას. ამ ხელშეკრულების საფუძველზე, ლიზინგის მიმღები ირჩევს ქონებას, რომლის ლიზინგით აღებაც სურს და, ასევე - მიმწოდებელს, რომლისგანაც ქონება უნდა მიიღოს, რის შემდეგაც, ლიზინგის გამცემი მიმწოდებლისაგან იძენს ამ ქონებას და სარგებლობაში გადასცემს ლიზინგის მიმღებს.

ლიზინგის მიმღები ქონებით სარგებლობისათვის იხდის საზღაურს-ქირას.

ხელშეკრულების ვადის გასვლის შემდეგ, ლიზინგის მიმღებს, შესაძლებელია, ჰქონდეს ქონების შეძენის უფლებაც.

ამრიგად, **ლიზინგის ხელშეკრულების საგანი არის ქონება, ჩვეულებრივ - ნივთი და ლიზინგის მიმღების ძირითადი ინტერესი ამ ქონებით სარგებლობა და სარგებლობისათვის ქირის გადახდაა.** სწორედ, ამიტომ, ზოგიერთ ქვეყანაში ამ ხელშეკრულებას “ფინანსური ლიზინგის” ხელშეკრულებას უწოდებენ, რითაც ლიზინგსა და ქირავნობას შორის განსხვავებას უსვამენ ხაზს.

ამისგან განსხვავებით, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 623-ე მუხლის მიხედვით, სესხის ხელშეკრულებით გამსესხებელი საკუთრებაში გადასცემს მსესხებელს ფულს ან სხვა გვაროვნულ ნივთს, ხოლო მსესხებელი კისრულობს დააბრუნოს იმავე სახის, ხარისხისა და

რაოდენობის ნივთი.

სესხი, ჩვეულებრივ, სასყიდლიანია და მას საპროცენტო სარგებელი ერიცხება.

მხარეთა შორის დადებული ე.წ. „ფინანსური ლიზინგის“ ხელშეკრულების შინაარსით დგინდება, რომ ლ---- შ-----ს, შ-- მ-----სგან ავტომობილი სარგებლობაში კი არ მიუღია და მისი ქირავნობის საზღაურს კი არ იხდიდა, არამედ მან ფული ისესხა, ხოლო სესხის უზრუნველყოფა მოახდინა მისივე კუთვნილი ავტომობილით, რაზედაც ნაცვლად გირავნობის უფლების რეგისტრაციისა, თანხის სრულად გადახდამდე, ავტომობილი შ-- „მ-----ს“ საკუთრებაში აღირიცხა.

ამ მსჯელობას ადასტურებს, გადახდის გრაფიკიც, რომლის მიხედვითაც, ლ---- შ-----ს უნდა გადაეხადა არა ქირა ქონებით სარგებლობისათვის, არამედ - სატრანსპორტო საშუალების გამოსყიდვის საფასური, მასზედ დარიცხული პროცენტით (ს.ფ.6-7), ხოლო თანხის გადახდის ვალდებულების არაჯეროვანის შესრულებისათვის ჯარიმა (პირგასამტეხლო).

პალატის აზრით, ამგვარი ხელშეკრულება, შინაარსობრივად, უფრო ახლოს დგას გამოსყიდვასთან, თუმცა გამოსყიდვისაგან მას განასხვავებს ის, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 509-ე მუხლის თანახმად, გამოსყიდვა გამყიდველის უფლებაა და არა ვალდებულება და მისი განხორციელება მისსავე ნებაზეა დამოკიდებული.

იგივე წესია დადგენილი ლიზინგის შემთხვევაშიც, კერძოდ, ლიზინგის მიმღებს შეიძლება, ხელშეკრულების ვადის გასვლის შემდეგ ჰქონდეს ლიზინგის საგნის შესყიდვის უფლება და არა ვალდებულება.

ნივთის შესყიდვის ვალდებულების დაკისრება ლიზინგის ხელშეკრულების, როგორც ქირავნობის ხელშეკრულებიდან ნაწარმოები უფლების არსს ეწინააღმდეგება.

ამგვარად, ნათელია, რომ, სინამდვილეში, ლ---- შ-----ს ქირა კი

არ უნდა გადაეხადა, არამედ - ანუიტეტური მეთოდით, ე.ი. პერიოდულად, თანაბარი გადახდებით სესხი უნდა დაეფარა, რაც მითითებულია კიდევ ხელშეკრულების მნიშვნელოვანი პირობების მე-4 პუნქტში (ს.ფ.6).

საყურადღებოა, რომ ეს მეთოდი, ძირითადად, გამოიყენება, სწორედ სასესხო ვალდებულებების დასაფარად და არა გადასახდელი ქირის ოდენობის განსასაზღვრად.

ამრიგად, განმცხადებლის მიერ წარმოდგენილი, 2017 წლის 07 ივლისის “ფინანსური ლიზინგის ხელშეკრულება” რეალურად უზრუნველყოფილი სესხის ხელშეკრულებაა, რაც ნიშნავს, რომ განმცხადებელს სასამართლოსათვის ლიზინგის ხელშეკრულება არ წარუდგენია.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 309² მუხლის მე-2 ნაწილის “ე” ქვეპუნქტის თანახმად, განცხადებაში ლიზინგის საგნის გამცემის მფლობელობაში ლიზინგის საგნის დაბრუნების თაობაზე აღნიშნული უნდა იყოს წაყენებული მოთხოვნის დამადასტურებელი მტკიცებულება.

ვინაიდან, შ-- „მ----ს“ განცხადებაზე თანდართული მტკიცებულება - 2017 წლის 07 ივლისის ხელშეკრულება, არ წარმოდგენს ლიზინგის ხელშეკრულებას და თავისი შინაარსით უზრუნველყოფილი სესხის ხელშეკრულებაა, პალატა მიიჩნევს, რომ განმცხადებელმა, სათანადო მტკიცებულების (ლიზინგის ხელშეკრულება) წარუდგენლობის გამო, ვერ დაასაბუთა, რომ არსებობდა ლიზინგის საგნის დაბრუნების თაობაზე ბრძანების გამოცემის წინაპირობა.

ზემოაღნიშნული მსჯელობიდან გამომდინარე, პალატა მიიჩნევს, რომ შ-- „მ----ს“ განცხადება არ აკმაყოფილებდა სსკ-ის 309² მუხლით დადგენილ მოთხოვნებს და პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ, სსკ-ის 309⁴ მუხლის საფუძველზე, სწორად ეთქვა უარი

განცხადების მიღებაზე. აღნიშნული გარემოება გამორიცხავს, კერძო საჩივრის დაკმაყოფილებისა და საჩხერის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 20 ივლისის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების შესაძლებლობას.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად, ზემდგომი სასამართლოს განჩინება კერძო საჩივრის თაობაზე არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ

და ა დ გ ი ნ ა

1. შ-- „მ-----ს“ (წარმომადგენელი - ნ----- ზ-----) კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს, საჩხერის რაიონული სასამართლოს 2018 წლის 20 ივლისის განჩინება;
3. კერძო საჩივრის ავტორის მიერ, სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე:

ირმა პერანიძე

მოსამართლეები:

სიმონ ჩხაიძე

ნანა კალანდაძე